Kmetijske in rokodélske novice.

Na svitlobo dane od c. k. kmetijske družbe.

Tečaj III. *V srédo 24. Grudna. 1845.* List 52.

Stari kmet.

Kaj doživel sim na sveti!
Bog se vsmil', kaj se godí!
Vsak po svoje če živeti,
In norosti konca ni.

Če zmešnjavo oblék pogledam,
Že več Krajncov ne poznam;
Vsim podobni ste sosedam,
Krajnci biti vas je sram.

Oh! per vas je uganvati:
Biba leze, biba ni —
Vi ste Krajnci imenvati,
Če polž jelen je z rogmi!

Vsak oškomban po soldaško,
Zajc mu striže pod bradó,
Hlače nosi po hrovaško,
Lah, Francoz je za pestjó.

Naše kmétiške dekleta
Kakor žlahtne so gospé,
Vsaka 'z škatelce uzeta,
V zlati, židi: to se vé.

Oblačila pa imate
Iz angležkiga blagá,
Vsim domačim slovo date,
Kar je ptujga, to veljá.

Vsak čez hude čase toži,
De nikjer ni dnarja vzet';
Pa si slepec teže množi,
Potlej zlahko če živet'.

Kar je zlezlo sěrce v hlače,
V opasico zlezel vrat,
Glava biti če drugače —
Jela torej se mešat'.

Mladi starga več ne sluša,
Stari mladga še spoštuj,
Moj Bog! kaj še človek skuša!
Svet je res čedalje huj'.

Kdor gosposki dim če biti,
Záčne vero zaničvat',
De ga svet začne hvaliti,
Trapa včeniga imenvat'.

Če bi ranjci spet ožveli,
Vidli kaj je zdaj na svet',
Bi za glavo se prijeli,
Naglo spet želel' umret'.

Če takó še dalej pojde,
Sam ne vém, kaj bo 'z tegá;
Pa — saj bo brez moje škode,
Kmalo pojdem iz svetá.

Poženčan.

Živino pozimi bolezni obvarovati.

(Nadalje.)

3) Od nerodne rabe pozimi.

Že v pervim razdelku tega poduka smo od pozimskiga mraza govorili, smo razložili in pokazali, kakó škodljivo in nevarno je prehlajenje živine. Zima je mati mnogih prisadnih bolezin, ktere jo večidel po prehlajenji napadejo; naj torej vsak kmetovavec pri rabi svoje živine na tó gleda, de je ne prežêne, hudo ne spotí in potem ne prehladí. Nej pa to skerb vsak gospodar tudi svojim hlapcam dobro perporočí, zakaj nerodnih in nespametnih hlapčonov se ne manjka, ne po mestih in ne po kmetih. Stokrat in stokrat živina po nerodnosti hlapcov zbolí; ko jih pa po začetku in vzroku bolezni prašaš, ne boš nikoli resnice zvedil: „kevžeh je v konja sèm ali tjè vdaril“ — to je vse, kar ti povedó.

Pozimi se dostikrat primeri, de več dni konji brez dela v hlevu stojé. To jim pa ne tekne, posebno takim ne, ki so sicer vsakdanjiga dela navajeni bili. Konj ni krava; njegovo truplo je za delo, za tek vstvarjeno. Brez dela v hlevu stoječim konjem rade noge otekó, jim tudi piča prav ne diší. Torej nej kmetovavec ukaže saj vsak drugi dan svojiga konja nekoliko prepeljati ali jezdariti, de se sprehodi, in zdrav ostane. Zraven tega naj se otêkle noge z slamnatimi snopički vsaki dan dvakrat dobro dergnejo in kmalo bo taka otekljina odjenjala. S kafrovco (Kampfergeist) otêkle noge poprej nemalo pomazati, potem jih pa dobro dergniti, dostikrat čudo hitro pomaga.

4) Od gleštanja hlevov pozimi.

Od hlevov in njih gleštanja sim v bukvah za kmeta na 43. do 49. strani natanjko govoril. Tukej hočem le treh napak opomniti, ki so pozimi nar škodljivši. 1) Prevroči in soparčni hlevi, 2) premerzli hlevi, in 3) od gnojnice premòkri hlevi.

Prevroči in soparčni hlevi niso živini samó zató škodljivi, kér pljučni bolezni, naduho, vertoglavnost, mnoge očesne bolezni, francoze in več druzih hudih bolezin napravijo, ampak so pozimi tudi zató grozno škodljivi, kér je živina iz tacih hlevov prehlajenju kar zlo

podveržena, če iz hleva na mraz pride. — Res je, de pitani živini gorki hlevi bolj teknejo, ko merzlòtni: tode med gorkoto pravne primere in pa med vročo soparco je velik razloček, in hudo soparčni hlevi škodjejo tudi pitani živini.

Nasproti so pa tudi premerzli hlevi pozimi živini škodljivi, zató kér se ona v njih lahko prehladí. Pitani živini in ovcam pa posebno slabo teknejo. Če so merzli hlevi takó razderti, de merzla sapa skozi piše, in če pri tem uboga živina še pomanjkanja suhe klaje terpí, bo jela hirati in bo do dobriga zbolela.

Velika in grozno škodljiva napaka kmetiških hlevov je pa poslednjič tudi ta: de se gnoj celo zimo iz njih ne izkida, ampak de živina mora celi čas v gnojnici in v hudi soparci stati. Beríte, dragi kmetovavci, kar sim vam od tega v imenovanih bukvah za kmeta pisal in prepričali se boste, kakó nespametno je po ti nemarni šegi ravnati se. Gotova je, de večih sovražnikov nima naša domača živina, ko so prazni občni pašniki (gmajne) in pa hlevi, ki so bolj gnojnim jamam, ko prebivališu žival podobni. Kdor saj vsak teden dvakrat gnoja iz hleva ne izkida in živini suhe stelje ne da, sam sebi gotovo škodo dela, zakaj njegova živina je pri takim ravnanju na pol slabeji, kakor bi sicer zamógla biti in si razun tega veliko bolezin naključi, namreč hude bolezni na parkljih, gnjilobo in raka v kopitih, mahovnice, rape, prisad na vimenu (ovčič ali sajovec na vimenu), prisad na očeh, meščino slepoto, pljučno jetiko, garje, uší in še clo kužne bolezni.

Kdor stelje nima, nemore nastiljati — to je res; zatega pa tudi to podučenje pisano ni. Marsikteri bi jo pa lahko imel, ko bi se vedel, kakor pravimu kmetovavcu gré. Dosti kmetov je, ki imajo stelje dovelj, ki pa mislijo, de hlev mora biti gnojna jama, ktero takó dolgo s steljo nametujejo, de živina tik stropa stojí, in de soparca gnojniga kupa čezdalje bolj zrak v hlepu ostrupí. Za te je ta nauk dan, de bi spoznali napčno ravnanje in se praviga poprijeli; sej bo le v njih lastni prid.

(Konec sledí.)

Ne korún ampak krompir. [1])

Brez zamere! zastonj se poganjate, vi po vetru mahate, vaš pervi zvon v Novicah 48. lista ne da dobriga glasa, zakaj če na spričevanje ene stare matere toliko zidate, de bi mogli vsi Slovenci zató krompir zdej korún klicati, kér ga je nekdaj v Rovtah takó imenovati slišala, vam jest lahko sedem in sedemdeset prič povém, de so ga Krajnci precej v začetku krompir imenovali. [1]) In te so: moja že tudi perletna, in mojiga perserčniga prijatla še starejši mati, 75 pa jih zamolčim, ne našim bravcam nedležin biti, ktere pa vender rad povém, če jih kdò vediti želí. Tudi vaš drugi zvon le na eno stran bije.

Beseda korún je sicer res slovenska, pa je morde le po rovtarsko pokvarjena beseda koren, kakor je: kej praji? (kaj pravi?) — Krompir pa ni, in ne bo koren Wurzelgewächs, [2]) sondern ist ein Knollengewächs, welches am Ende seiner Wurzeln die viel gepriesene Frucht bildet. Če mu že hočete slovensko, pa bolj primerjeno ime dati, kličite ga raji: čompe, jest menim prav za prav: kepe, kar bi vtegnilo „Knollen," pomeniti, kakor ga Dolinci okoli Krajnske Gôre sploh imenujejo. Ali vse vaše perzadevanje bo vender prazno, tudi té beséde se Slovenci zdej več ne bodo poprijeli, kér je beseda krompir že popolnama poslovénjena, zatorej nam je, kakor tudi več drugih takih, postavim: rinka, pucati, frišna voda i. t. d. tudi še takó mogočin cesar clo s svojo vojskó več odvzeti ne bo mogel; [3]) naj ga tedaj Dolinci kličejo: čompe, Rovtarji: korún; Slovencam sploh pa perpustite, ali vsaj nikar ne branite, [4]) ga krompir imenovati v hvaležin spominj, de so ga Krajnci beržej od Nemcov, kakor pa od Lahov iz Tersta prejeli!

Beseda krompir sicer res zlo po nemščini diši; ali koliko besedí so si tudi nekdaj imenitni Rimljani od Grekov, in Nemci od Francozov i. t. d. vsvojili, kér so marsiktere popred neznane rečí od njih prejeli, in z rečmí vred tudi imena, in vender jim tega še nobedin očital ni. Bodimo tedej sicer čistousfniki, pa le kar je prav, [5]) kér vsaka presiljava slovenske ušesa več žali, ko veselí; in jest vam obljubim, de bote ponudeno besedo korún malo kje drugej kakor le v svojih kmetijskih knijgah našli, ktera bo pa slovenskiga kmeta vselej z nekakim neprijetnim občutjem vpičila, ko jo bo bral.

Juri Podrebernicki.

---

[1]) Le iz tega namena damo pričijoči stostavek v natis, de nas gospod pisatelj ne bo enostranosti (Partheilichkeit) dolžil. Prijazno razjasnjenje je prav, strašno prepiranje nam je pa grozno zoperno, zatorej se ga vedno ogibamo in prepira željne spiske na vso moč zatiramo. Persiljeni damo tedej ta spisek med občinstvo, za kteriga nobeden miren Slovenec gosp. pisatelju ne bo hvale dal. Gospod Medved so v 49. listu na glas oznanili, de nobenimu besede korún ne vsiljujejo; čimu tedej toliko strastniga in prazniga hrumenja! To je pa tudi zadnji sostavek, kteriga v ti rečí v Novice vzamemo, de ne bomo drugim koristnim rečem prostora kratili. Samó gosp. Medved in pa tisti, ki zamorejo skazati, de je beseda korún v kakšnim kraji v navadi, imajo pravico, še enkrat od tega kaj govoriti: zakaj ravno to je, kar želimo zvediti, vse druge besede so prazne besede, kér vsak sam vé, de je sto in sto krajev, kjer beseda korún ni znana.

[1]) 77 prič bi vunder vtegnilo premalo biti, zakaj pri vredništvu se je že 777 prič oglasilo, ki terdijo, de so krompir Krajnci vpervič čompe imenovali, 7777 jih je pa clo, ki si ne pustijo vzeti, de so mu vpervič podzemljice rekli.

[2]) Brez zamere, častiti gosp. J. P.! to je prazno besedovanje. Takrat ko je beseda korún vpervič med Slovenci oživéla, so ga kmetovavci in botanikarji korenikam (Wurzelgewächsen) vredovali. Oče botanike, slavni Linee, je korún grudasto ali kepasto korenino (radix tuberosa) imenoval, in kakor takrat, ga kmetovavci še zdej k grudastim korenikam (zu den knolligen Wurzelgewächsen) štejejo. De so Jussieu, De-Candolle in mlajši botanikarji grude (Knollen) in čebulo (Zwiebel) od korenik ločili in jih podzemeljske stebla (unterirdische Stämme) imenovali, to slovenski kmetovavci takrat še niso vedili; saj še Dunajski učenik kmetijstva gosp. Trautmann v svojih bukvah (1816) takóle piše: „Unter den Gewächsen mit essbaren knolligen Wurzeln stehen die Kartoffeln oben an." S svojim zelišarskim razsodikam niste tedej clo nič spričali, zakaj korún je stara beseda iz tistih časov, ko so krompir s korenam vred h korenikam šteli. Kdor pa hoče kaj spričati, ne sme starih in novih časov na eno kopito djati.

[3]) Kaj bodo neki Slovenci k temu rekli?!! — —

[4]) Kdo ga brani? Vredništvo Novic gotovo ne, ktero še nobenimu pisavcu besede krompir v korún prenaredilo ni. Frišne vode, pucati in enacih spakedranih besed pa ne bomo za nobeno ceno terpeli v Novicah, zató kér imamo vikši dolžnosti spolniti, kakor le nekterim glavam vstreči.

[5]) Kaj pa je prav? Tega ni v stanu vsak presoditi, sicer bi kolobocija prava slovenšina bila. Vsak pameten Slovenec mora sam želeti, de se v bukvah saj čista slovenšina perhrani — te besede rajnciga gosp. škofa Ravnikarja so bile in bodo vodilo vredništva Novic. — — Še enkrat rečemo, de smo s težkim sercam pričijoči sostavek v natis dali, pa ni moglo drugači biti. Vredništvo.

Glas iz notranjo-krajnskih hribov.

Kakor se létos od več domačih in ptujih krajev slaba letina glasí, ravno taka se tudi po naših hribih godí. Pšenice nasad je le 2 do 3 četertinke dal; — rèži se le malo prideluje, in je tudi slaba bila; — oves — steber hribovcov — se je tudi slabo obnesel, zerno je létos poljskimu enako; prosó je grozno slabo; — ajda je dobro kazala, pa je le malo zerna napolnila; čbele so na ajdi več sterdí dobile ko lani, in se je nadjati, de jih ne bo toliko pomerlo, kakor pretečeno zimo. — Marsikteri čbelar je letos vzrokov iskal, od kod to izvira, de je pozimi toliko čbel — in sicer po vsih krajih — pomerlo, in si kmalo ta ali drugi vzrok mislil, in ga tudi v Novicah oznanil. — Jest, tudi čebelar pa mislim, de je bila kuga med čbele prišla, in na to misel me je letó pripeljalo, kér so kužne bolezni ene leta sèm ljudí in mnogotére plemena živine napadale; ali je to pri čbelah nemogoče? —

Tudi dosihmal nihče ni vedil od kužne bolezni krompirja, *) s ktero nas je letos Bog obiskal. Krompirja je bilo letos menj, kakor lani, in že pri iskopanji se je semtertje kakšen bolan dobil. Tukaj kmetje to bolezen „trohljivost“ imenujejo, in jo veliki spomladanjski mokroti perlastujejo. V naših hribih ne začne krompir v sredi gnjiti, ampak zúnej rujavkast prihaja, pod kožo je pa rujavkast takó globoko, kolikor je že trohljivost sad spridila. — Tak trohljiv krompir, če se skuha, terd ostane, in ga prešiči radi ne jedó. — Nekaj bolnih krompirjev častiti c. k. družbi kmetijstva v Ljubljano pošljem, de bo prevdarila, ali je ta bolezen taka, kakor je po drugih krajih. Nekoliko bolnih krompirjev sim pa zakopal, de bom vidil, kaj bodo v zemlji storili — ali bodo zgnjili, ali se ohranili? in če se bodo ohranili, jih bom spomladi posadil za poskušnjo, ali ta bolezen tudi zarod oskruni?

Če se pa bolan krompir vname, je hud smrad. — Ta bolezen se je sperviga hitro razširjala, in če se je danes zdrav krompir od bolniga odločil, se je v enih dneh zopet pri odbranim krompirji bolan zapazil.

Veliko veliko se je krompirja pri nas spridlo, če so ga ravno nekteri pridno prenašali, in ločili.

Nekteri kmet ne bo doma semena za drugo léto imel, če je tudi letos 500 mirnikov krompirja pridelal. Slišati je pa, dè kar je bolj hladan zrak, krompir menj trohni ali gnjije. — Bog daj! de bi ne bilo treba spomladi pri drugih semena prositi. Čuk.

*) Takó ga tukaj vsi v Zaplani pri starim sv. Urhu, kteri je bližni sosed sv. Mihela v Rovtah, imenujejo, in nič od korúna ne vedó, in tudi stari Rovtarji korúna ne poznajo. — 1. dan tega mesca nas je 10 večidel hribovskih duhovnov skupej bilo, in vsi so se čudili, de ena sama oseba od koruna vé povedati, naši kmetjè pa clo nič od njega ne vedó. — Stari kmetje pravijo, de so sperviga v naše hribe zanesen sad — kteriga zdej krompir imenujejo — podzemljiske hrušce ali podzemljice imenovali. Zna biti, de je žena iz Logatca v Rovte prišla noviga sadeža za seme prositi, in kér ga pa še imenovati ni mogla ali znala, je sama rekla: vas prosim malo koréna ali korúna za séme, in takó je niso mogli umeti, kér je takrat zvon sv. Mihela zvonil: podzemljiske hrušce, podzemljice! — in zdej pa zvoní: krompir, krompir! kaj bo, če se bodeš spridil, ne bodo te mogli kmetje trikrat na dan jesti.

De je korún slovenska beséda, sleherni lahko vé; s svojim dopisam sim le hotel povedati, de v naših hribih nobenimu beséda — korún — ni znana. Ali ni res takó? vprašam gospoda P. L. v Ljubljani, któri so več lét umétni posestnik nar večiga zemljiša Rovtarske fare na Veharši bili; kakó so se z marsikterim starim možem — ali od krompirja ali korúna pogovarjali? Čuk.

Pristavik vredništva. Častitljivi gospod fajmošter so nam s pričijočim popisam letašnih pridelkov na notrajno-krajnskih hribih prav zlo vstregli. Tudi poslani nagnjiti krompir ali — korún smo prejeli, ga pregledali in na njem tisto bolezen našli, ki jo na Nemškim „Trockenfäule“ (trohljivost) imenujejo. Radovedni smo nasledke z gnjilim krompirjem na spomlad storjenih skušinj zvediti, za ktero oznanilo se prav lepó priporočimo. Pri ti priliki z veseljem oznanimo, de je veliko veliko krajev po Krajnskim, kjer ni clo nič bolniga krompirja, in če je ravno kaj maliga gnjiliga, je to navadni primerik mokrotnih let. Kakó je pa po Štajarskim, Koroškim, Goriškim, Teržaškim, Hrovaškim i. t. d. tega pa še ne vémo, tedej prosimo za oznanjenje. — Gospod P. L. kterim smo pričijoče, vprašanje razodeli, so nam tole odgovorili: „Jez poterdim besedo korún, zakaj v Rovtah, kjer sim domá, se še zdej pri nekterih hišah po domače per Korúnu pravi; tudi sta še nekaka dva stara možá per življenji, ktere po domače Korún imenujejo, kar je, lahko bi rekel, gotov dokazik, de so se nju starši v Rovtah pervi in posebno s korunam pečali, kteriga tudi Krajnci od konca nič kej obrajtali niso, in de se je teh kmetov od tistihmal ta perimek prijel.“

Dopis iz Štajarskiga.

19. Listopada.

Zima pri nas še zmirej odlaga, tri dni je že bilo megleno, in včeraj deževno vreme, poprej je bilo pa nebó bolj spomladi ko jeseni podobno; danes je pa zopet vreme vse prijazno, „vedro in lepó, ko ribje okó.“ Zató smo pa tudi pridelke zemlje, s kterimi nas je ljubeznjivi Bog letos oblagodaril, lahko pospravili, ozimíno obravnali, s kurjavo in nasteljo se oskerbéli. Če tudi ne moremo letošnje letine, med narboljši štéti, je vunder ne smémo slabo imenovati. Poljsko pridnost je po slovenskim Štajarskim Bog koj povsod poblagoslovil, takó de nam kruha manjkalo ne bo. Pšenice je bolj navpičlo, zató je pa ajda dobro plenjala; le malokje jo je slana o mali maši nekoliko osmodíla. Tudi toča je le nektere okolice zadela, in le redko kje veliko škode storila. Skuhe (korúna, répe, korenja in zélja bo tudi za ljudí in živino dovelj. Poslopja so sploh z dobro kermo za konje in govédja natlačene, in clo lepa zalaga detélje se marsikje najde. In takó bomo lahko pridelkov in žétve prihodnjiga léta čakali, de nam le Bog to obvarje, kar nam je dodelil. — Kakó srečni se moramo po tem takim imenovati, ako se na uboge brate po Českim, Poljskim, Ogerskim, Poruskim ozremo, kterim so letos strahovite povodnje toliko — mnogimu koj vse — pobrale, in le lakot in revšino za sabo pustile! Sadja je sicer zopet malo bilo, vina komaj tretjico od lanjskiga pridelka; pa eno léto se bo že preterpelo; k letu pa lahko, de bo prav dobra tergatva, kér je v lepi jeseni pènj dobro dozoril, in se marsikje še zdaj zelen list na njem najde. *) — Lahko de to leto marsikteri svojevoljic k spoznanju pride, de je vino božji dar; namesto de ga je te leta sèm v napak obračal, se ž njim na duši in na telesu močno poškodoval, in premoženje pri njem zapravljal. Za pošteno veselíco ga bo že še; ubogim in potrebnim ga bodo mogli bolj premožni kaki kozarec pokloniti; de se pa zréli pijančki nekoliko zdramijo, ne bo nič djalo: lahko de čist studenec kteriga zopet ozdrávi.

Drugači so pa kmetovavci, kar človeška pridnost k dobri letíni pripomore, po Štajarskim sploh spolnili. Ni že bilo lahko polja zapaziti, de bi ga ne bili dolgi ogóni z domačo ali nemško deteljo obsejani zaljšali. Marsikje so že ostudni močirji zginili, kjer je še pred malo časam uboga živína do kolena po luži omakala,

*) Na Štajarskim pravijo: Ako se bučka o Vsih Svêtih z zelenim tertnim pérjem zamaší, bo drugo léto górman prepéval.

in si skupej paše iskala. Modri kmetje so si take občinstva že po mnogih krajih med sabo razdelili, po njih globoke struge izkopáli, de se voda odtéka; in vozič za vozičam, z mervo dobro nakopičen, se je ob košnji iz téh krajev odpeljal, ki malo poprej niso, ne le nič vergli, temuč še v škodo bili. Mnogi občinski pašniki so se v veséle travnike in rodovitne njive spremenili, iz kterih se mnogo blagá vózi. Sploh dobiva ene leta sèm cela kmetijska reč bolji lice, sosébno pa kar Vaše prijazne novice s koristno pratiko izhajajo, in kar je kmetu v prid, nevtrudljivo priporočajo. Le čuditi se je, de še ni vsak spoznal, de je koristneje, s kôso ali serpam na trate, oménke in senožeti iti, ko govédo na vervi tje voditi, cele ure pri njim postajati, večkrat se pustiti od dežja namakati, ter sebe in ubogo živinče premraziti; saj vunder ni tréba veliko razsodka, spoznati, de kôsa ali serp več in hitreje iz zemlje dobí ko gobec. Čuditi se je, de nekteri menijo z občinskimi pašami ubogim ljudem kaj pomagati, kér že sama pamet kaže, de ubogimu človeku véč dobrote skaže, kdor mu kos zemljíša dober kup, ali de si z délam odsluži, obdelovati da, kakor de mu dovóli, na neobdelanih pašnikih pasti. Čuditi se je, de še ne gré vsakimu v glavo, de je dobiček, si stezè in pota do gojzdov in travnikov dobro posipavati in vredovati, vodam prostorne ročiša delati i. t. d., kar Vaše novice takó v živo priporočajo.

De ne pozabim, še povém, de tam pa tam še do zdaj nemška detelja po njivah lepó zelena stojí, ter se za prilaste kosí. — Bog dal, de bi Vaše novice, ki bojo že koj vsakimu znaňe, tudi skorej vsakiga kmetovavca zmodríle. Z Bogam! — o —

Hvala Bogu.

9. Listopada je bilo veliko veselje za opčino Dobovske fare per Planini blizo Celja, kér so častitljivi gospod Šimen Kastelič, v Ljubljani 16. Kozoperska 1769 rojeni, posvečeni za mašnika v Salcburgu 28. Kozoperska 1795 z veliko častjo drugo novo sv. mašo peli. S šumečo glasbo (muziko) so bili iz farovža v cerkev spremljeni, kjer so sedé lepo pridigo častitljiviga Slivinskiga gospoda fajmoštra Antona Šmona z veliko pobožnostjo in objokanimi očmi poslušali; potem so s soseskinimi gospodi duhovnimi strežniki (leviti) sv. mašo peli in po sv. maši so ginjeniga serca hvalno pesem (Te Deum laudamus) zapeli. Po božji službi so ljudstvo blagoslovili, kterimu so blizo 30 let dušni pastir bili. — To imenitno obhajanje sta tudi povikšala dva farna kmeta Adam Leskovšek in njegova žena Katra, ktera sta ta dan od gospoda Šimna Kastelica, svojiga nekdajniga fajmoštra vdrugič poročena bila. Pervikrat sta bila poročena 30. Prosenca v letu 1790. Po dokončanim vsim tem praznovanji je bila cela častitljiva družba iz cerkve v farovž z veseljem spremljena, kér so današni gospod novomašnik objokani rekli: Hvala Bogu! — A. L.

Urno, kaj je noviga?

(Nov korún). V Londini na Angležkim so iz azorskih otokov iz Afrike dobili noviga plemena korún, ki je neki veliko boljši in bolj močnat, kakor dozdajšni. Morebiti s časam tudi do nas pride, de ga bomo pokusili, ali je res takó dober, kakor ga hvalijo.

(Nova mašina). V Parizu na Francozkim je neki čevljar oznanil, de je iznajdel tako mašino, de bo žnjo v enim dnevu petdeset parov škornic narediti zamogel. Če bo to res, bodo mogli čevljarji ceneji biti. V.

Oznanilo dvojih nemških kmetijskih časopisov.

Tistim kmetovavcam, ki tudi nemške kmetijske Novice berejo, damo na znanje, de se je glasovitni gosp. Andrè vredništvu v Pragi na svitlo izhajajočiga časopisa „Oeconomische Neuigkeiten und Verhandlungen“ odpovedal, in de bo ob novim letu na Dunaji nov časopis pod naslovam „Neue öconomische Zeitschrift“ izdajati začel. Bukvarnica Walishauserjeva na Dunaji prejema naročilo po 11 goldinarjev in pol po pošti za celo leto. —

Vredništvo Pražkiga časopisa „Oeconomische Neuigkeiten und Verhandlungen“ bo pa ob novim letu slavni gosp. Dr. Hlubek, učenik kmetijstva v Gradcu prevzel. Cena tega časopisa za celo leto je 12 gold. — Obadva časopisa zamoremo z dobro vestjo vsakimu priporočiti, zakaj nju vrednika sta nam porok, de bosta dobro vredovana. Kar bomo za slovenske kmetovavce dobriga v njima našli, jim bomo v Novicah zvesto na znanje dajali.

Oznanilo zgodovinskih bukev.

Več učencov poprejšniga c. k. Ljubljanskiga učenika dohtarja Adolfa Fikarja je že težko perčakovalo njegovih občinskih zgodovin (Weltgeschichte) v nemškim jeziku. Oznani se tedej, de po Božiči na svitlo pride: Erste Hauptabtheilung der Weltgeschichte vom J. 4000 v. Chr. Geb. bis 700 n. Chr. Geb.; nekoliko kasneje pa tudi zweite Hauptabtheilung. Celo delo bo veljalo 4 gold. sreb. Kdor si želí to zgodovino omisliti, naj pošlje kmalo v plačanim listu za pervi razdelik 2 gold. na gosp. L. Jerana, bogoslovca 4. leta v Ljubljano, de se potem denar v Holomovc (Olmůz) odpravi. Gosp. prof. se sosebno perporoča svojim nekdajnim učencam, kterih več iz vsaciga leta po imenu imenuje, ki so mu dragi učenči bili. Pervi zvezčik za pokušnjo s 96 strannmi se zamore per gori imenovanim v Ljubljani viditi. Za tem še 5 tacih ali za spoznanje večih zvezkov pride.

Popravki.

V poslednjim tistu stran 204. pod nadpisam „domačinstvo“ namest ujca beri ujčnika, namest enkrat beri enekrat.

Vganjka.

Kdaj živé trije mirno med seboj?

Današnjimu listu je perložen list Nr. 18 perdjan.

Žitni kup.	V Ljubljani 20. Grudna.		V Krajnju 15. Grudna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	1	57	2	8
1 » » banaške	2	15	2	20
1 » Turšice	1	15	1	20
1 » Soršice	—	—	1	43
1 » Rèži	1	34	1	40
1 » Ječmena	—	—	—	—
1 » Prosa	1	6	1	17
1 » Ajde	1	2	1	3
1 » Ovsa	—	47	—	50

Cena prešičev v Krajnju — ložejih po 5 krajc. funt; čez 2 centa pa po 6 krajc.; — slanina (špeh) v bohih po 16 gold., brez kože po 16 gold. in 20 krajc. cent.

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik* v *Ljubljani.*